

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 72 (5)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1 Avgusta 1932.

PATENTNI SPIS BR. 9029

**Akciová společnost dříve Škodovy Závody v Plzni, Praha
i Ing. Pantoflíček Bohdan, Plzeň—Lochotin, ČS.R.**

Rasprašivač za granate koje ostavljaju trag.

Prijava od 13 decembra 1929.

Važi od 1 septembra 1931.

Traženo pravo prvenstva od 21 januara 1929 (ČS. R.).

Predmet pronalaska je sprava, koja ima za cilj, da odstrani pogrešan način dejstva postojećih rasprašivača. To pogrešno dejstvovanje nastaje usled toga, što kod paljbe prodiru u usta rasprašivača ostatci baruta, delići plastičnog zaptivača, razne nečistoće za vreme transporta i t. d. koji zapušavaju kanal, čime je oduzeta mogućnost dobrog dejstvovanja rasprašivača.

Sprava koja služi zluži za uklanjanje navedenih nedostataka, sastoji se od poklopca, ventila i t. sl., koji zatvaraju usta kanala rasprašivača i sprečavaju prodiranje raznih delića (prašine, plastičnog zaptivača i t. sl.) u kanal. Posle paljbe, kada već ne postoji opasnost zapušavanja kanala, odvaja se zatvaračka sprava od zrna, oslobađa kanal i rasprašivač počinje da dejstvuje.

Nekoliko oblika izvođenja prema ovom pronalasku predstavljeno je na sl. 1, 2 i 3 priloženoga nacrtu. Na sl. 1 je na vrtnju 1 namešten i zaletovan metalni produžetak 2. Vrtanj 1 ima aksialnu šupljinu 3, koja vodi u prošireni otvor 4. Taj otvor odn. prostor je zapušen uvrćenim zapušačem 5, koji ima usta 6. Usta 6 su pokrivena mesinganom pločom 7, preko koje je prilepljeno okruglo parče hartije 8, koje čvrsto drži ploču 7. Rasprašivač je smešten na donjem delu zrna, koji je uguran u čauru tako, da se zatvaračka ploča, kao i čaura na taj način drže.

Kod paljbe otpada produžetak 2. Ali u prvom trenutku, kad postoji mogućnost, da u kanal prodru gorući ostatci baruta ili o-

statci plastičnog zaptivača, kanal ostaje zatvoren i tek onda, kada se zrno nalazi već izvan usta i kada više ne postoji opasnost zapušavanja, odleće ploča 7 usled dejstva centrifugalne sile, pošto je prevlaka od hartije 8 razorena. Usta 6 su tada slobodna i rasprašivač može tada da dejstvuje besprekorno. Zapušač 5 snabdeven je sa unutrašnje strane šupljinom 9, smeštenom prema ustima kanala 3. Tečnost, koja teče iz kanala 3 u zatvoreni prostor 4, prodire u šupljinu 9, u kojoj se naslažu razni čvrsti sastavni delovi. Oдавde se odbija tečnost i uzima put prema ekscentrično postavljanim ustima 6, usled čega nastaje iz vojnih razloga željeno zadocnjenje.

Na sl. 2 i 3 predstavljeni rasprašivač sastoji se iz tela, koje je sastavljeno iz cilindričnog dela 1 i koničnog dela 2, između kojih je telo oslabljeno žljebom 3. Rasprašivač sa koničnim delom se zabija u slično izvedeni otvor u zrnu tako, da se cilindrični deo 1 nalazi u unutrašnjosti zrna. Rasprašivač je snabdeven aksialnim kanalom, koji je sa unutrašnje strane zatvoren priletovanom pločom 5. U koničnom delu sužava se kanal 4 i svršava se u proširenoj šupljini, u koju je uguran zapušač 6. Sl. 3 predstavlja presek kroz zapušač 6. Zapušač je snabdeven pored aksialne šupljine 7 još sa dve diametralne rupe 8. U šupljini 7 smeštena je žica 9, koja svojim unutrašnjim krajem dopire u kanal 4. Žica se u zapušaču drži na taj način, da se u jednu od rupa 8 umeće konus, koji pome-ra jedan udarač tako, da se dno rupe, a

istovremeno i žica presavijaju, te se time ista osigurava protiv ispadanja iz zapašaća. Zapašać se drži u telu rasprašivača ča- urom. Kod paljbe zapašać tek onda odleti, kad zrno bude slobodno i kad centrifugal- na sila bude dovoljno velika. Istovremeno se usled udara odlama deo 1 i rasprašivač počinje da dejstvuje.

Na sl. 4 i 5 pokazan je jedan dalji na- čin izvođenja zatvarača. Telo rasprašivača se sastoji, kao i u ranijem slučaju od ci- lindričnog dela 1, koničnog dela 2, žljeba 3, kanala 4 i od ploče 5. U šupljini u delu 2 umetnut je klip 6, koji ima na obimu na pr. 3 podužne žljebove 7 (vidi presek na sl. 5) i na dnu nosi aksialnu čiviju 8, koja zalazi u suženi deo kanala 4 i zatva- ra ga. Opruga 9 pritiskuje klip 6 o dno proširenja i oslanja se o zavrtnj 10, koji je u sredini snabdeven otvorom 11. Kod paljbe nastaje centrifugalna sila, koja de- luje na klip 6. On se radialno kreće, pri- tiskuje oprugu 9 i istovremeno čivija 8 o- slobađa kanal, čime se posle prelamanja dela 1 omogućava komunikacija kanala 4 preko podužnog kanala 7 u otvor 11 i u atmosferu.

Patentni zahtevi:

1. Zatvaračka sprava za rasprašivanje na granatama, naznačen time, da je raspraši- vački kanal zatvoren zatvaračem, koji spre- čava zapušavanje kanala kod paljbe.

2. Zatvaračka sprava po zahtevu 1, na- značen time, da su usta rasprašivačkog kanala zatvorena pločom, koja se drži sla- bim otpornikom, koja se posle paljbe gra-

nate iz cevi oslobađava centrifugalnom si- lom i odleti, tako da usta rasprašivačkog kanala ostaju slobodna.

3. Zatvaračka sprava po zahtevu 1 i 2, na- značena time, da je rasprašivački kanal zatvoren žicom, koja se umeće u zapašać, koji usled centrifugalne sile zrna posle paljbe zajedno sa žicom izleće i kanal o- slobađa.

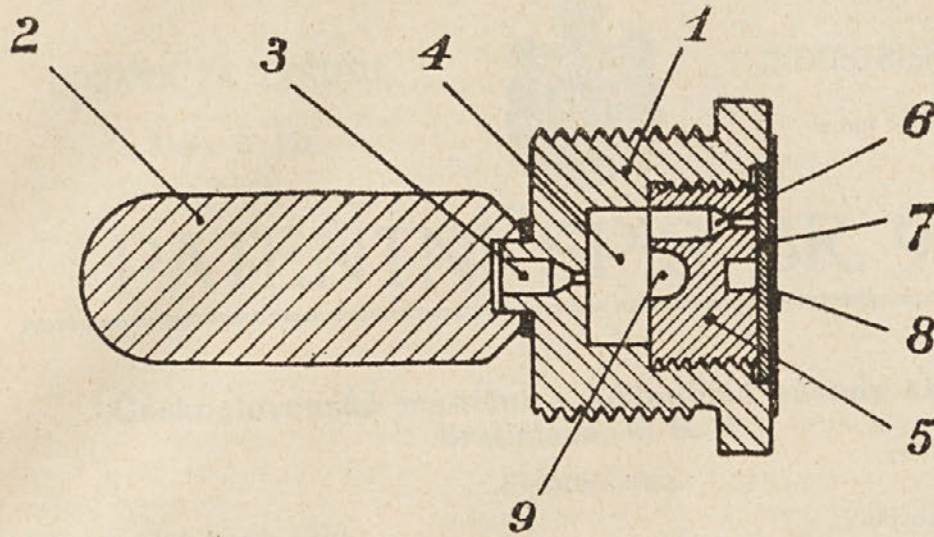
4. Žičano pritvrđenje u zapašaću po za- htevu 3, naznačeno time, da se dno radi- alne rupe presavija udaračem, čime se i žica savija i ne može da napusti zapašać.

5. Zatvaračka sprava po zahtevima 1—3, naznačena time, da su usta rasprašivačkog kanala zatvorena čivijom, koja je umetnuta u pokretni i pod pritiskom opruge nalazeći se zapašać, koji se usled centrifugalne sile radialno pomera, pri čemu pritiskuje opru- gu i čiviju izvlači iz kanala, čime se isti oslobađava.

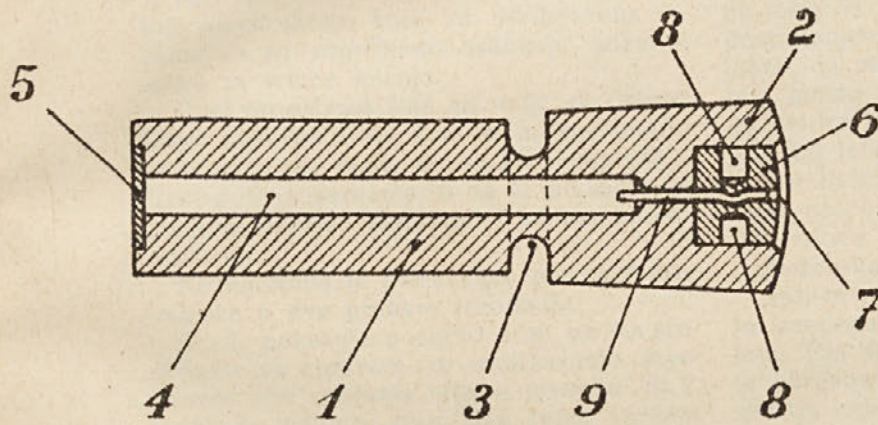
6. Zatvaračka sprava, naznačena time, da dim obrazujuća tečnost, koja teče iz zrna, udara o dno jedne za to naročito predviđene šupljine, gde se razni čvrsti sastavni delovi, koje sadrži tečnost, i ne- čistoće slažu, čime se sprečava zapušava- nje usta.

7. Zatvaračka sprava, naznačena time, da dim obrazujuća tečnost, koja teče iz zrna, prodire kroz prošireni prostor u jednu šupljinu i odbija se od dna preko puta le- žeće šupljine i tek tada dospeva u eks- centrično postavljena usta, čime se produ- žava put tečnosti iz zrna u atmosferu i prouzrokuje se, da zrno tek posle izvesnog vremena počne da obrazuje dim, kako se to zahteva sa gledišta vojne potrebe.

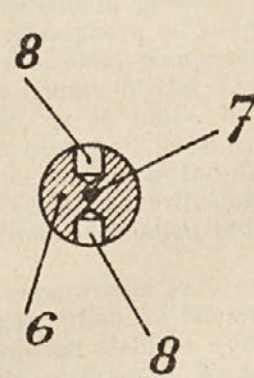
Sl. 1.

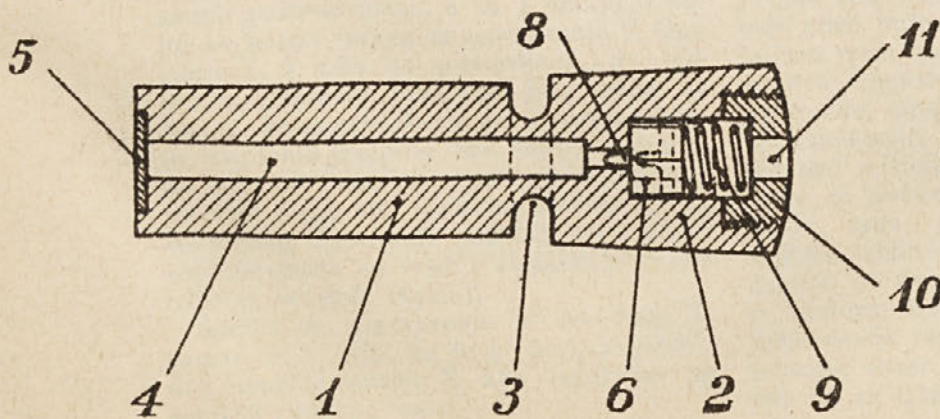
Sl. 2.

Sl. 3.

Sl. 4.

Sl. 5.

